

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Lunæ ortus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A qua caudata Simia, & propter eam similitudinem ipse quoque *Cercopithecus* appellatur. Sed enim nos Cynocephalus si corporatura major, validior, efferatiorque est faciei caninae similior, unde & nomen apud Graecos accepit: quamvis multa in hoc genere sunt quae humanae potius faciem, quam caninam referunt, facileque apud nos mira mansuecunt cicuratione. Cynocephalorum, de quibus hic agimus, lacte & Numida & Menisimi vivunt, armentis ex eo genere comparatis, maribus praeter sobolis causam interemptis: quod ideo dictum volui, ne quis Cynocephali hunc, de quo dicturi sumus, accipiat, ut multi perperam, pro genere illo hominum, quod & Megasthenes, & plerique alii prodidere, capitibus esse caninis, pro voce latratum edere, ferarum pellibus velari, anguibus venatu & aucupio vesci. Nam, ut optime nostri, agrestes homines huiusmodi Pausanias ab Euphemo quodam ex Caria oriundo, visos tradit in insulis Oceani, quo tempestate delatus fuerit, quum in Italiam navigaret.

LUNA. CAP. II.

B Cum primis autem Cynocephalus Lunae erat hieroglyphicum: propterea quod animal id pari quodam afficitur consensu eum Lunae coitu. Nam ipsa eadem hora qua Luna, nullo illuminata candore Soli conjuncta transit, nobisque videtur penitus evanuisse: Cynocephalus mas ipse quoque visu deficere comperitur, neque interim cibum capit, sed humi procumbens aegre habet, quasi Lunae raptum ingemiscat. Foemina vero praeter id quod ea quoque luminibus capitur, & cum mari pari afficitur aegritudine, sanguinem insuper egerit est natura. Quapropter aiebantur in templis Cynocephali, ob id potissimum, ut Solis & Lunae coitus exploratissime deprehenderetur. Hinc Cornelius tradit Simias tristes Luna cava: nam affectus idem omnino in id genus omne diffunditur, quamquam in Cynocephalis & major & exploratior est.

Visus deficit in Cynocephalo.

LUNAE ORTUS. CAP. III.

ADORATIO.

A Pud eosdem Aegyptios sacerdotes Cynocephalus stans Lunae ortum significabat, atque ad eam speciem addebant, ut manus in caelum sublatas haberet, & diademata Regium capite gestaret, propterea quod, ut dicebamus, Cynocephalus valde sollicitus est super ortu Lunae, qua cava angore afficiatur, prorsusque caecutiatur. Simul ac ea caeperit illucescere, & ipse visus particeps fieri, quasi Deo agat eo gestu gratias & sacerdotii ornatu quodam instructus indeptam, utrique lucem gratuletur, eo quo diximus hieroglyphico figuratur. Ideo vero stantem pingi voluere, quod stare conveniat adoranti, quem morem fuisse etiam apud Romanos indicat Val. Martialis in Epigram.

Cynocephalus erectus, adorationis hieroglyphicum.

D Multis dum precibus Jovem salutat,
Stans summos resupinus usq; in ungues Aethon.
Porro adoranda novae Lunae morem, & manus in prece sustollendi, Horatius attigit Ode illa:
Caelo supinas si tuleris manus,
Si thure placarū, & horns
Nascente Luna rustica Phidile,
Frūge Lares, avidaque porca.
Quinetiam Virgil statum & sublatis in caelum manus esse adorationis indicium ostendit: ubi Anchisen inducit observato augurali portento illo, quo flamma caput Aescanii corripuerat, mollesque comas tactu innoxia lambere visa fuerat: is namque,
Oculos ad sidera lætus
Extulit, & caelo palmas cum voce tetendit.

Caron. lib. 7. Od. 12.

Aenid. lib. 3.

Et cum mox in attestationem intonuisset, & de lapsa cælo stella per umbras facem ducens multa cum luce currisset, signaretque vias, tum longo limite sulcus lucem daret, & late circum loca.

Ibidem.

*Sulphure fumarent, genitor se tollit in auras,
Affaturque Deos, & sanctum sidus adorat.*

Status porro Philoni inconvertibilis mentis indicium est, ac sese Deo applicantis, qui nulla præditus vacillitate stabilis firmusque permanens, ut cuncta moveantur author est. Videre est in argenteo quodam numo, quem bene literatus adolescens Profer Publicola Sancrucius mihi Romæ videndum dedit, hujus argumenti simulacrum cum inscriptione, VOT. PVB. quæ suscepta sunt in gratiam IMP. CÆS. TRAJANI HADRIANI A U G. Proditum autem est, stantes Jovi sacrificasse, vota quæ & preces allegasse, sed cum Opi rem sacram faciebant, illique supplicabant, vota ve concipiebant, sedentes id facere solitos: eo scilicet signo eam esse terram matrem indicantes. Sed enim Pythagoras proprio dogmate adoraturos federe jubet, quamvis Plutarch. usurpatum à Numa dici, hinc ut colligamus, vota rata firmaque esse debere. Quod vero ad statum pertinet, magister noster Paulus Apostolus toties standum admonet, dum dicit: *Stare ergo, neq. velitis iterum summittere vos jugo servitutis, & illi semper inharere.* Atq; alibi: *Stare conversi ad Dominum.* Et alibi: *Quoniam uno vivimus, si statis ad Dominum conversi.* Et in Gedeonis militia exauthorantur illi, qui ad aquam ducti flexere genua & in terram procidere: qui vero stantes accepta in manum aqua eam lambere observati sunt, ad pugnam delecti rem fortiter gesserunt. Quinetiam in Nicæno Concilio, statutum legas, ut die Dominica, & diebus Pentecostes, stantes ad orationem Domino vota reddamus: alia vero ratione ab ipso Resurrectionis Dominicæ die usque ad certos dies, de quibus dicere nostri non est institutum: nam toto anno plures essent colligendi, idque importunum videretur. De sustollendis vero manibus loco suo, in Manuum Commentario, plura.

Adoranti
cur stare
convenit.

Galat. 5. 1.
Phil. 4. 1.
2. Tb. 3. 1.

ÆQUINOCTIA. CAP. IV.

Æquinoctium utrumque Aegyptii sacerdotes *ἰεργυλοφικῶς* scribere si vellent, Cynocephalum sedentem effingebant, causam eam secuti, quod animal id utriusque æquinoctii tempore duodecies, per horas quippe diei singulas, ac duabus itidem noctibus ejusmodi, potus excrementa profundit: unde absurde factum, ut sedentem Cynocephalum in fontium apicibus statuunt, quasi jugum & perennem aquam ex eo sibi conciliari arbitrentur. Ad hæc, in ipsis temporum carnibus Cynocephalus duodecies, horis quippe singulis quanto potest argutiore ululatu vorciferatur. Etenim horarum observandarum ratio Clepsydris prius excogitata est, quarum præcipuus usus in urbe Achantia trans Nilum fuit: ubi inter alia vas admodum ingens erat, in quod singulis diebus sacerdotes singuli numero trecenti & sexaginta, ad anni scilicet rationem, qui apud eos habebatur, subditis intercalariis quinque, de quibus in Vulture satis dictum est, aquam ex Nilo deferebant, quæ suo emissæ cavo per ejus generis horologium horas indicaret: inventum est postea tum vocis, tum sonori tympani significatione, more Cynocephali, eas discernere. Mos autem, uti dictum est nuper, erat apud Aegyptios, ut in horologiis aqueis Cynocephalus adsculperent, ex pene cujus sustulisset aqua deflillaret, ea adhibita diligentia, ut quantum satis esset immitteretur, neve cavum nimis arctum, neque nimis patens esset, hoc nimis celerem effusionem, illo stragulationem sapius efficiente. Ex iis vero, quæ supra posita sunt, datur intelligi, quodnam sit animantium id genus, quod nullo expresso nomine Victorinus Rhetor memorat eo loco, ubi M. Tullius in Rhetoricis temporis finitionem quarit. Ait enim is, Trismegistum, quum in Aegypto esset, sacrum quoddam animal Serapidi dicatum duodecies toto die urinam facere observasse, idque pari semper interposito tempore: unde ipse diem per duodecim horas dimensum esse conjecerit, exindeque hunc horarum numerum constitutum: quamquam sunt qui velint ex cæli dimensione, quæ secundum musicam rationem in duodecim partes divisa fertur, horas itidem duodecim adinventas. Astronomi enim diem & noctem, quotquot alteruter horarum nostrarum fuerit, in horas ipsi suas XII. singulos partiuntur. Aquam porro majores nostri, quantum per totum diem sufficeret, exceperunt tenuissimo cavo diffluentem, eaque in duodecim partes divisa, ex partibus horarum numerum statuerunt.

Usus Clepsydrarum ubi primum.

QUIES